

מערכת

עורכת נאוה מרטון
עריכה לשונית עדי שגב בשן, קרן אלטר
מפיקה יערה כליף
yaara.kalif@timeout.co.il

רשות הטבע והגנים

חברי המערכת ד"ר ראובן אורטל, אורי ארליך, עמנואל אשד, עוזי ברדילאי, אבי דוד, נעמה טוכפלד, עלי טננבוים, מתי מגנאגי-מוסקוביץ', דורון ניסים, תמי קרן-דוחם
צלם מערכת דורון ניסים
רבות מערכת עדנה נודי
כותבים אריאלה ארז, עלי בן גלז, אילן גוייבמן, פרץ גלעדי, יובל דקס, אסף הברי, יורם חמו, זאב מרגלית, אדר טטולרו מליחי, ד"ר אורי פרגמן-ספיר, ד"ר גיא שטיבל

מוקד המידע של רשות הטבע והגנים *3639
אתר האינטרנט www.parks.org.il
מחלקת מנייים 02-5005473
דואר אלקטרוני teva@npa.org.il

סטודיו

מנהלת סטודיו אביגיל יעיש
ארט דירקטור עופר להר
מעצב גרפי אווס ג'אברה
ביצוע גרפי ארז בן שלמה
טראפיק רתם לב ארי
מנהל תפעול נתנאל ברששת

מנהלה ושיווק

מנכ"ל יהודה רינד
סמנכ"ל תפעול ולקוחות דותן שהם
סמנכ"ל שיווק עליה אושרי
סמנכ"ל פיתוח עסקי ליטל אסקטלן וינטרוב
מנהלת משאבי אנוש איילת כהן בירן
מנהלת הפקות ואירועים מיכל עציוני
מנהלות משרד ליטל מאיר, שידן כהן

מחלקת כספים

חשב רו"ח שרלי זמיר
מח' חשבונות ג'ולי סרור (לקוחות),
ליז גרוסמן (ספקים), רחל סופר
מח' גבייה אילנה ידליהידי, אודט קטן

מחלקת פרסום

רוני סטופר roni.stoper@timeout.co.il
רונה כורם-פרידמן ronac@sigler.co.il
123 שלווחה 03-7111000

בשער מבט מהאוויר על מצדה
צילום אלבטרוס צילום אוויר בע"מ

המו"ל ורשות הטבע והגנים אינם אחראים למודעות הפרסום, תוכנו, עיצובו ו/או התמונות הכלולות בהן. כל המודעות מפורסמות באחריות הבלעדית והמלאה של המפרסם, על פי הזמנתו ובהתאם לאישורו, כי הוא רשאי כדיון לפרסם המודעה. כל הזכויות שמורות. אין להעתיק ולפרסם מידע זה ללא אישור בכתב מהמו"ל

שינויים בהרגלי השמירה

השנה מציינים 50 שנה לחפירות משלחת ידין במצדה. כמעט כל מה שאנו מכירים היום מהאתר המרתק והמרהיב הזה הוא פרי תוצאות החפירות החשובות של המשלחת הזו, שיצאה לאתר ב־1963. מיקומה של מצדה במדבר יהודה הצחיח, בראש במת הר תלול, הציבה אז בפני חברי המשלחת בראשות פרופ' יגאל ידין אתגרים לא מעטים, אבל אלה לא הרתיעו את אנשי המשלחת, שהורכבה מבכירי הארכיאולוגים בארץ וממתנדבים מהארץ ומהעולם. היה ברור לכולם, כך נראה, שמשוהו מרתק עומד להתגלות.

50 שנה אחרי. עבודות הקמת גדר ההפרדה בין ישראל ומצרים, שאיימו לפגוע בחלקו העליון והמרשים של נחל גשרון, עומדות לקראת סיום. מאבק עיקש של רשות הטבע והגנים למנוע ככל האפשר את הפגיעה בנוף, ושיתוף פעולה מעורר הערכה מצד צה"ל, שכללו שינוי תוכניות וגיוס אמצעים הנדסיים וטכנולוגיים לטובת העניין, הצליחו למזער את הנזקים. היה ברור שצריך לשמר את מסלול נחל גשרון עליון בשטח הישראלי - להנאת המטיילים.

הפעולות לשמירת הטבע עוברות במשך השנים בין רבדים שונים של עשייה - בין הרצון לגלות ולחשוף דברים חדשים לבין שימור ושמירה על דברים קיימים, בין מענה לצרכים שנוצרים כגון שמירה על מינים שעומדים על סף הכחדה לבין הנגשה של מסלולים לאוכלוסייה מיוחדת, בין קידום הכרזות על גנים לאומיים ושמורות טבע לבין קיום פעילויות לקהל הרחב בשמורות ובגנים כדי לקרב אותם אל הטבע. מה שברור לכולנו הוא שיש להמשיך ולשמור על הטבע, תמיד, בכל האמצעים העומדים לרשותנו.

סימנים של חורף

בעת כתיבת שורות אלה החורף עדיין לא מראה את פניו, אך אנו תקווה שהוא יגיע ויביא עמו את גשמי הברכה. עד שזה יקרה, וגם כשזה יקרה, אפשר להמשיך לצאת ולטייל. בצפון אפשר ליהנות מהמראה המרהיב של מאות אלפי הציפורים הנודדות והחורפות בארץ (בשמורות החולה, נחל שניר ועין אפק), בדרום אפשר ליהנות ממסלולי טיול רגליים ועל אופניים בנוף המדברי ועוצר הנשימה (בנחל גשרון ובמצפה רמון). גם אזור המרכז מזמן קפיצה קטנה לטבע, קרוב לבית (בגן לאומי מקורות הירקון) ואם החורף ימשיך להתמהמה עדיין אפשר יהיה ליהנות מבילוי בים.

גם חג החנוכה מזמן לכם שפע של פעילויות מיוחדות שהכינו עבורכם אנשי רשות הטבע והגנים בשמורות הטבע ובגנים הלאומיים ברחבי הארץ. אז היכן שתבחרו לבלות, תטיילו בבטחה ותשמרו על הטבע. חג שמח ולהתראות בשבילי הארץ,

נאוה מרטון
עורכת